

Civilutskottets betänkande 2018/19:CU4

Förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Lagändringarna innebär skärpta regler för erkännande av utländska barnäktenskap genom att det införs en ny huvudregel om att inga utländska barnäktenskap ska erkännas i Sverige. Förbudet ska gälla oavsett parternas anknytning hit när äktenskapet ingicks eller deras ålder vid tidpunkten för erkännandeprövningen. Undantag ska aldrig kunna göras om någon av parterna fortfarande är under 18 år.

Ändringarna syftar till att säkerställa att alla som befinner sig i Sverige skyddas mot barnäktenskap och till att motverka förekomsten av barnäktenskap här i landet genom att tydligt ange att sådana äktenskap inte accepteras.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns fyra reservationer (SD, C, KD, L).

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:288 Förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap.

Åtta yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Regeringens lagförslag	5
Ytterligare åtgärder mot barnäktenskap	7
Barnäktenskap där parterna har blivit vuxna	10
Myndigheternas prövning	13
Reservationer	17
1. Ytterligare åtgärder mot barnäktenskap, punkt 2 (SD)	17
2. Barnäktenskap där parterna har blivit vuxna, punkt 3 (L)	18
3. Myndigheternas prövning, punkt 4 (KD, L)	19
4. Myndigheternas prövning, punkt 4 (C)	19
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Propositionen	21
Följdmotionerna	21
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	23

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:288.

2. Ytterligare åtgärder mot barnäktenskap

Riksdagen avslår motion

2018/19:52 av Mikael Eskilanderesson m.fl. (SD) yrkandena 1–4.

Reservation 1 (SD)

3. Barnäktenskap där parterna har blivit vuxna

Riksdagen avslår motion

2018/19:72 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkandena 1 och 2.

Reservation 2 (L)

4. Myndigheternas prövning

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:54 av Ola Johansson m.fl. (C) och

2018/19:57 av Jakob Forssmed m.fl. (KD).

Reservation 3 (KD, L)

Reservation 4 (C)

Stockholm den 13 november 2018

På civilutskottets vägnar

Emma Hult

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Mats Green (M), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilanderesson (SD), Leif Nysmed (S), Momodou Malcolm Jallow (V), Jörgen Warborn (M), Roger Hedlund (SD), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Robert Hannah (L), Angelica Lundberg (SD), Maria Stockhaus (M) och Martina Johansson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2017/18:288 Förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap.

Till grund för regeringens förslag i propositionen finns förslag från Utredningen om starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv som har redovisats i delbetänkandet Utvidgat hinder mot erkännande av utländska barnäktenskap (SOU 2017:96). Utredningen har haft i uppdrag att undersöka om det finns behov av åtgärder i syfte att säkerställa ett starkt skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv. Delbetänkandet avser den del av uppdraget som rör erkännande av utländska barnäktenskap. Övriga delar av utredningens uppdrag har nyligen redovisats i slutbetänkandet Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet (SOU 2018:69).

Delbetänkandet har remissbehandlats.

Lagrådet har yttrat sig över regeringens lagförslag.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslaget i bilaga 2.

Fyra motioner med sammanlagt åtta yrkanden har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Våren 2017 beslutade riksdagen om ett tillkännagivande om att regeringen snarast möjligt bör återkomma till riksdagen med lagförslag som innebär att möjligheten att i undantagsfall erkänna barnäktenskap och tvångsäktenskap begränsas ytterligare (bet. 2016/17:CU10, rskr. 2016/17:189). Våren 2018 uttalade riksdagen i ett nytt tillkännagivande att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär att ett äktenskap som har ingåtts enligt utländsk lag aldrig ska erkännas i Sverige, om någon av parterna var under 18 år när någon av dem kom till Sverige (bet. 2017/18:CU8, rskr. 2017/18:192). I betänkandet behandlas även den redovisning av hanteringen av tillkännagivandena som regeringen gör i propositionen.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om ett förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap.

Bakgrund

I Sverige får den som är under 18 år inte ingå äktenskap (2 kap. 1 § äktenskapsbalken). Åldersgränsen utgör ett s.k. äktenskapshinder, och sedan möjligheten att få dispens från ålderskravet togs bort 2014 gäller detta hinder utan undantag.

Med ett utländskt barnäktenskap avses i svensk rätt ett äktenskap som har ingåtts enligt utländsk lag när minst en av parterna var under 18 år. Äktenskapet upphör inte att vara ett barnäktenskap när båda parterna har blivit vuxna.

Regler om erkännande av utländska äktenskap finns i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap (1904 års lag). Att ett utländskt äktenskap erkänns innebär att det tillerkänns giltighet som ett äktenskap med alla de rättsverkningar som följer av ett sådant. Om äktenskapet inte erkänns i Sverige saknar det rättsverkningar här. Parterna betraktas då som ogifta i Sverige men som gifta i den stat där äktenskapet ingicks (s.k. haltande äktenskap).

Enligt 1904 års lag erkänns inte i Sverige sådana utländska barnäktenskap där minst en av parterna hade anknytning hit när äktenskapet ingicks. Efter en lagskärpning 2014 kan undantag från förbudet göras endast vid synnerliga skäl, den s.k. ventilen.

Däremot erkänns i Sverige sådana utländska barnäktenskap där parterna saknade anknytning hit när äktenskapet ingicks. Erkännande kan i sådana fall vägras endast om ett erkännande av äktenskapet skulle anses vara uppenbart oförenligt med grunderna för den svenska rättsordningen (s.k. svensk ordre public). I praxis har erkännande nekats med stöd av ordre public-förbehållet när någon av parterna varit under 15 år vid äktenskapets ingående.

Propositionen

I propositionen anför regeringen att barnäktenskap är en skadlig sedvänja som måste motverkas och konstaterar att det i många andra länder är tillåtet med sådana äktenskap. Regeringen konstaterar vidare att nuvarande reglering innebär att alla personer inom svensk jurisdiktion inte åtnjuter samma skydd mot barnäktenskap och framhåller att det är av stor vikt att alla barn i Sverige

har samma rätt till skydd och stöd. Mot den bakgrunden gör regeringen bedömningen att skyddet mot barnäktenskap bör stärkas ytterligare genom att utrymmet att erkänna sådana utländska äktenskap begränsas.

Regeringen föreslår därför att utländska barnäktenskap som huvudregel inte ska erkännas i Sverige. Förbudet mot erkännande ska gälla oavsett parternas anknytning hit när äktenskapet ingicks. Eftersom den ursprungliga bristen i ett barnäktenskap kvarstår oberoende av personens stigande ålder ska förbudet också gälla oavsett parternas ålder vid tidpunkten för erkännandeprövningen. Enskilda ska härigenom ges möjlighet att i vuxen ålder aktivt och under ordnade former ta ställning till om de vill ingå äktenskap eller inte. För utländska barnäktenskap där båda parterna är vuxna när frågan om erkännande prövas ska det krävas synnerliga skäl för att erkänna äktenskapet, den s.k. ventilen.

Regeringen föreslår vidare att det inte ska kunna göras undantag från förbudet att erkänna utländska barnäktenskap om någon av parterna fortfarande är under 18 år. Ventilen ska alltså stängas när det gäller barn.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Regeringen föreslår vidare att äldre bestämmelser om erkännande ska gälla för äktenskap som har ingåtts före ikraftträdandet. De nya bestämmelserna ska dock gälla om någon av parterna fortfarande är under 18 år när frågan om erkännande prövas.

Regeringens redovisning av hanteringen av riksdagens tillkännagivanden om erkännande av utländska barnäktenskap

Riksdagen beslutade våren 2017 om ett tillkännagivande om att regeringen snarast möjligt bör återkomma till riksdagen med lagförslag som innebär att möjligheten att i undantagsfall erkänna barnäktenskap och tvångsäktenskap begränsas ytterligare (bet. 2016/17:CU10, rskr. 2016/17:189).

Riksdagen beslutade våren 2018 om ett nytt tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär att ett äktenskap som har ingåtts enligt utländsk lag aldrig ska erkännas i Sverige, om någon av parterna var under 18 år när någon av dem kom till Sverige (bet. 2017/18:CU8, rskr. 2017/18:192).

Genom förslagen i propositionen anser regeringen att de delar av riksdagsskrivelserna som avser de aktuella tillkännagivandena är slutbehandlade.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att barnäktenskap är en skadlig sedvänja och anser att det är av stor vikt att alla som befinner sig i Sverige har samma rättsliga skydd mot sådana äktenskap. Riksdagen beslutade också, på utskottets förslag, våren 2017 och våren 2018 om två tillkännagivanden till regeringen om att återkomma med förslag till skärpta regler om erkännande av utländska barnäktenskap.

Mot den bakgrunden välkomnar utskottet regeringens förslag om ett förbud mot att erkänna utländska barnäktenskap som syftar till att motverka förekomsten av barnäktenskap i Sverige och se till att den svenska åldersgränsen för att ingå äktenskap får betydelse för alla i vårt samhälle.

Det har inte väckts någon motion som går emot att riksdagen nu antar regeringens lagförslag. Med det som har sagts ovan och av de skäl som i övrigt anförs i propositionen anser utskottet därför att riksdagen bör anta regeringens lagförslag.

När det gäller riksdagens tillkännagivanden från 2017 om barnäktenskap och tvångsäktenskap samt från 2018 om barnäktenskap delar utskottet regeringens bedömning såtillvida att tillkännagivandena i fråga om barnäktenskap är slutbehandlade genom lagförslaget i propositionen.

Utskottet övergår nu till att under särskilda rubriker behandla motionsyrkandena som samtliga innehåller förslag om tillkännagivanden i frågor som anknyter till lagförslaget.

Ytterligare åtgärder mot barnäktenskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ytterligare åtgärder mot barnäktenskap. Utskottet hänvisar till innehållet i de lagändringar som utskottet ställt sig bakom och till pågående arbete mot barnäktenskap.

Jämför reservation 1 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2018/19:52 av Mikael Eskilander m.fl. (SD) föreslås flera tillkännagivanden om att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder mot barnäktenskap.

Motionärerna begär tillkännagivanden om att inga barn ska vara gifta i Sverige (yrkande 1) och om att upplösa alla barnäktenskap som redan finns här (yrkande 2). De menar att de nya reglerna om förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap innebär ett otillräckligt skydd för de barn som redan finns i Sverige och är gifta när reglerna träder i kraft.

Motionärerna begär vidare tillkännagivanden om att utveckla system för att följa utvecklingen och förenkla för effektiva insatser mot barnäktenskap (yrkande 3) och om att hjälpa barn i Sverige att ta sig ur barnäktenskap (yrkande 4). De anför bl.a. att det behövs mer kartläggning och fler undersökningar som kan tala om hur läget ser ut och hur det utvecklas över tid för att motverka barnäktenskap.

Den nya regleringen om förbud mot erkännande

De nya reglerna om förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap ska enligt ikraftträdandebestämmelsen börja gälla den 1 januari 2019. Enligt övergångsbestämmelserna ska förbudet tillämpas direkt från ikraftträdandet, om någon av parterna är under 18 år när frågan om erkännande aktualiseras. Detta innebär, enligt vad som uttalas i propositionen, att ett barn ska betraktas som ogift i varje specifik situation som frågan om erkännande uppkommer efter ikraftträdandet av de nya reglerna. Det ska gälla oberoende av om barnet tidigare har registrerats som gift i t.ex. folkbokföringen eller i Migrationsverkets register. I propositionen förtydligas vidare att meningen inte är att myndigheter ska upphäva eller ompröva sina sedan tidigare meddelade beslut om erkännande, utan att de nya bestämmelserna ska tillämpas när en fråga om erkännande prövas efter ikraftträdandet och någon av parterna fortfarande är ett barn.

Propositionen

Regeringens och myndigheternas arbete mot barnäktenskap

Regeringen framhåller i propositionen att det vid sidan av lagstiftning även måste finnas andra mekanismer som utgör ett skydd för framför allt barn och unga vuxna som har ingått barnäktenskap. Regeringen anför i denna del bl.a. följande (s. 8 f.).

Regeringen vill i detta sammanhang [...] understryka svenska myndigheters ansvar för barns välmående och för att identifiera samt ge stöd och skydd åt barn och unga vuxna som far illa eller riskerar att fara illa. Det är viktigt att de myndigheter som möter personer som har ingått barnäktenskap har tillräckliga kunskaper om målgruppen och den kontext som dessa personer kan leva i. Vidare måste det [...] finnas en välfungerande samverkan mellan dessa myndigheter i frågor som rör barnäktenskap.

Regeringen prioriterar dessa frågor högt och ser allvarligt på problemen med barnäktenskap, tvångsäktenskap och kringliggande frågor om hedersrelaterat våld och förtryck. Regeringen bedriver därför ett aktivt arbete på området och har tagit flera initiativ för att öka kunskapen om och motverka dessa problem. Bland annat gav regeringen i februari 2017 Socialstyrelsen i uppdrag att göra en fördjupad analys av socialtjänstens handläggning av ärenden som rör barn som kommer till Sverige och uppges vara gifta och att ta fram och sprida en förstärkt vägledning till socialtjänsten (S2017/01011/FST). [...] [Det är] viktigt att enskilda i Sverige och utomlands får information om vad som gäller angående barnäktenskap i svensk lag, barns rättigheter och rätten till stöd och skydd. I det uppdrag som Socialstyrelsen har fått av regeringen ingår därför även att ta fram och sprida sådan information.

Regeringen har också beslutat om en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor där bl.a. problem kopplade till hedersrelaterat våld och förtryck ingår (skr. 2016/17:10). Några konkreta åtgärder som omfattas av strategin är att stärka det förebyggande arbetet mot hedersnormer, att göra en nationell kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barn- och tvångsäktenskap, och att ta

fram en standardiserad bedömningsmetod för arbete med våldsutsatta kvinnor och flickor i en hederskontext. Länsstyrelsen i Östergötlands län har vidare fått i uppdrag av regeringen att nationellt motverka hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap (S2017/07421/JÄM). Som ett led i att stärka barns rättigheter har riksdagen i juni 2018 på förslag av regeringen beslutat att ge FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) ställning som svensk lag (prop. 2017/18:186 och bet. 2017/18:SoU25). [...]

I detta sammanhang kan det dessutom framhållas att Migrationsverket, utifrån sin rapport *"Är du gift?" Utredning av handläggning av barn som är gifta när de söker skydd i Sverige* (2016) har tagit fram en rutinbeskrivning, en s.k. standard, för handläggning av asylärenden för barn som är gifta eller lever under äktenskapsliknande förhållanden. Syftet med standarden är att säkerställa barnets rättigheter i asylprocessen och att skapa förutsättningar för att tidigt identifiera barn i behov av hjälp och stöd.

I utredningens återstående uppdrag ingår bl.a. att utvärdera tillämpningen av straffbestämmelserna om äktenskapstvång och vilseledande till tvångsäktenskapsresa samt att undersöka hur samverkan mellan berörda myndigheter fungerar och vid behov lämna förslag på åtgärder för att utveckla myndighetssamverkan och tydliggöra ansvar och befogenheter. Utredningen ska vidare undersöka möjligheterna att införa mer effektiva verktyg för att förebygga och förhindra att personer tvingas ingå äktenskap utomlands, liksom åtgärder för att framtvinga eller underlätta ett återförande till Sverige av den utsatta personen. Utredningens slutsatser i dessa delar ska redovisas senast den 1 september 2018. I slutbetänkandet kommer även problemen kring och betydelsen av s.k. informella äktenskap att behandlas [...]. Regeringen avser därför att återkomma till dessa frågor.

Utskottets ställningstagande

Det lagförslag som utskottet tidigare i betänkandet ställt sig bakom innebär att ett barn ska betraktas som ogift i varje specifik situation som frågan om erkännande uppkommer efter ikraftträdandet av de nya reglerna och att detta ska gälla oberoende av om barnet tidigare har registrerats som gift i t.ex. folkbokföringen eller i Migrationsverkets register. De nya bestämmelserna ska alltså tillämpas när en fråga om erkännande prövas efter ikraftträdandet och någon av parterna fortfarande är ett barn. Utskottet anser att regleringen är väl avvägd och finner därför inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av det som anförs i motion 2018/19:52 (SD) yrkandena 1 och 2. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Som redovisas ovan bedriver regeringen ett aktivt arbete mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och kringliggande frågor om hedersrelaterat våld och förtryck och har tagit flera initiativ för att öka kunskapen om och motverka dessa problem, bl.a. genom en tioårig nationell strategi från 2017 och flera myndighetsuppdrag. Regeringen avser även att återkomma till dessa frågor med anledning av slutbetänkandet Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet (SOU 2018:69), som nyligen har överlämnats av Utredningen om starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv. Utskottet anser mot den bakgrunden att det inte finns anledning

att inom ramen för detta lagstiftningsärende överväga ytterligare åtgärder mot barnäktenskap. Övriga motionsyrkanden bör därför också avslås.

Barnäktenskap där parterna har blivit vuxna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om barnäktenskap där parterna har blivit vuxna. Utskottet hänvisar till innehållet i de lagändringar som utskottet ställt sig bakom.

Jämför reservation 2 (L).

Motionen

I kommittémotion 2018/19:72 av Robert Hannah m.fl. (L) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett förslag till lagändring som innebär att ett barnäktenskap som frivilligt har ingåtts av parter som hade fyllt 15 år ska erkännas om parterna vid erkännandeprovningen har fyllt 21 år (yrkande 1). Enligt motionärerna går den nya regleringen om förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap när det gäller vuxna parter längre än vad som är nödvändigt för att säkerställa ett starkt skydd mot barnäktenskap.

Motionärerna anser i stället att det alltid ska finnas en rätt till omedelbar äktenskapsskillnad, alternativt annullering av äktenskap, för en vuxen person som har ingått ett utländskt barnäktenskap. De begär därför även ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med ett lagförslag som säkerställer detta (yrkande 2).

Den nya regleringen om förbud mot erkännande

För utländska barnäktenskap där båda parterna är över 18 år när frågan om erkännande prövas krävs enligt den nya regleringen om erkännandeförbud synnerliga skäl för att erkänna äktenskapet. Detta gäller om äktenskapet har ingåtts efter ikraftträdandet den 1 januari 2019, medan i stället äldre bestämmelser gäller för äktenskap som har ingåtts dessförinnan.

Regeringen har i propositionen anfört bl.a. följande skäl för att även den som har blivit vuxen ska omfattas av erkännandeförbudet.

Regeringen framhåller att barnäktenskap är en företeelse som vi inte accepterar i Sverige och att ett barnäktenskap inte upphör att vara det när parterna har fyllt 18 år. Regeringen betonar också att vuxna – inte minst unga vuxna – som har ingått barnäktenskap kan ha ett minst lika stort behov av skydd och stöd som barn och att den oacceptabla företeelse som barnäktenskap utgör bör motverkas genom bl.a. en tydlig lagstiftning. Sådana äktenskap förknippas ofta med våld mot kvinnor och flickor och riskerar att få förödande inverkan på deras möjligheter att förverkliga och åtnjuta sina rättigheter

generellt. Barn som ingår äktenskap fräntas inte bara en del av sin barndom, utan kan i många fall även förnekas rätten till utbildning och till en självständig utveckling. Det har också i flera sammanhang framhållits att barnäktenskap utgör ett hinder för jämställdhet mellan kvinnor och män och för kvinnors egenmakt. Regeringen vill därför framhålla att barnäktenskap inte är något som ska accepteras bara för att parterna har hunnit fylla 18 år. Svårigheter för personer, även vuxna, att på egen hand ta sig ur ett barnäktenskap ska enligt regeringen inte underskattas. Krav eller förväntningar från familjen eller omgivningen att upprätthålla sociala eller kulturella traditioner kan för många vara svåra att frigöra sig från. Detta gäller särskilt när staten genom ett erkännande signalerar att äktenskapet anses acceptabelt även i Sverige.

Regeringen pekar på att om ett barnäktenskap skulle erkännas och således accepteras bara på den grunden att båda parter hunnit bli 18 år får den som ingick äktenskap som barn inte i mogen ålder ta ställning i frågan om att ingå äktenskap. Den ursprungliga bristen kvarstår oberoende av personens stigande ålder. Genom att neka erkännande av utländska barnäktenskap ges enskilda däremot möjlighet att i vuxen ålder aktivt och under ordnade former ta ställning till om de vill ingå äktenskap eller inte.

Regeringen konstaterar också att ett generellt erkännandeförbud avseende barnäktenskap ligger i linje med bl.a. FN:s globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030, FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor samt Europaparlamentets resolution från 2017 där Europaparlamentet betonar att barnäktenskap bör fördömas eftersom de är en kränkning av barnets rättigheter och en form av våld mot kvinnor och flickor. Att en sådan ordning är internationellt accepterad framgår enligt regeringen även av 1978 års Haagkonvention om ingående och erkännande av äktenskap. Ett antal stater i Europa har också skärpt sina regler om erkännande av utländska barnäktenskap. Till exempel Danmark har infört en huvudregel som utgör ett generellt förbud mot att erkänna ett utländskt äktenskap som har ingåtts när någon av parterna var under 18 år. Även i Tyskland är huvudregeln att ett barnäktenskap som har ingåtts enligt utländsk rätt inte accepteras oavsett att parterna hunnit bli vuxna. För Sverige, som redan har en absolut 18-årsgräns för att ingå äktenskap, framstår det enligt regeringen som ett naturligt steg att säkerställa att synen på barnäktenskap får fullt genomslag för alla som lever här.

Regeringen bedömer vidare att konsekvenserna av ett nekat erkännande inte bör hindra ett generellt förbud. Regeringen framhåller att redan enligt hittillsvarande ordning nekas erkännande av ett äktenskap som har ingåtts mellan parter utan anknytning till Sverige, om någon av dem var under 15 år vid äktenskapets ingående (med stöd av ordre public-förbehållet). Det gäller oberoende av hur gamla parterna är när frågan om erkännande prövas eller vilka konsekvenser det får för parterna. Ett generellt erkännandeförbud avseende utländska barnäktenskap innebär för denna kategori äktenskap i praktiken att åldersgränsen höjs från 15 till 18 år. Om parterna är över 18 år och vill fortsätta att leva tillsammans kommer de också, tillägger regeringen,

normalt att ha möjlighet att gifta sig i Sverige och på så sätt omfattas av de rättsverkningar som följer av ett äktenskap enligt svensk lag. I många fall kan negativa konsekvenser av ett nekat erkännande även undvikas genom att parter som vill fortsätta att leva tillsammans t.ex. skriver samboavtal och testamente. Effekterna av ett nekat erkännande är enligt regeringens bedömning inte heller sådana att de skulle avhålla vare sig asylsökande eller andra som har ingått barnäktenskap från att komma till Sverige.

Regeringen gör även bedömningen att rätten till fri rörlighet inom EU och rätten till respekt för privat- och familjeliv enligt Europakonventionen inte hindrar ett generellt utformat förbud. Samtidigt betonas att ventilens tillämpningsområde, i form av synnerliga skäl för erkännande, i det enskilda fallet inte får vara snävare än vad unionsrätten och Europakonventionen medger. Vidare uttalas att ett erkännande inte ska nekas om ett sådant nekan i det enskilda fallet medför allvarliga konsekvenser för paret eller annars framstår som orimligt.

Rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid

Enligt 5 kap. 5 § äktenskapsbalken har en make rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid om maken har ingått äktenskapet före 18 års ålder. Bestämmelsen tar i första hand sikte på äktenskap som har ingåtts inför en svensk myndighet men kan under vissa förutsättningar tillämpas också på utländska äktenskap (dvs. sådana som erkänns här).

Svensk domstol är nämligen behörig att ta upp en talan om äktenskapsskillnad bl.a. om båda makarna har hemvist i Sverige, om svaranden har hemvist här eller om sökanden har hemvist i Sverige och har varit bosatt här i minst ett år omedelbart innan ansökan gjordes (se art. 3–7 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, den s.k. Bryssel II-förordningen). Talan om äktenskapsskillnad prövas då som huvudprincip enligt svensk lag (se 3 kap. 4 § 1904 års lag).

I två situationer beaktas emellertid även bestämmelser i utländsk rätt som hindrar äktenskapsskillnad. Situationerna aktualiseras endast om den ena maken motsätter sig en svensk äktenskapsskillnad. Om båda makarna är utländska medborgare och ingen av dem har hemvist här i riket sedan minst ett år, får det sålunda inte mot den ena makens bestridande dömas till äktenskapsskillnad om grund till äktenskapets upplösning inte finns enligt lagen i den stat där makarna eller någondera av dem är medborgare. Om i annat fall båda makarna är utländska medborgare och den ena maken åberopar att grund till äktenskapets upplösning saknas enligt lagen i det land där han eller hon är medborgare, får det inte dömas till äktenskapsskillnad om det med hänsyn till samma makes eller gemensamma barns intressen finns särskilda skäl däremot.

Utskottets ställningstagande

Det lagförslag som utskottet tidigare i betänkandet ställt sig bakom innebär att det för utländska barnäktenskap där båda parterna är över 18 år när frågan om erkännande prövas krävs synnerliga skäl för att erkänna äktenskapet. Detta gäller om äktenskapet har ingåtts efter ikraftträdandet den 1 januari 2019, medan i stället äldre bestämmelser gäller för ett äktenskap som har ingåtts dessförinnan.

Utskottet konstaterar i likhet med regeringen att den ursprungliga bristen i ett barnäktenskap kvarstår oberoende av personens stigande ålder. Genom att neka erkännande av ett sådant äktenskap ges enskilda däremot en möjlighet att i vuxen ålder aktivt och under ordnade former ta ställning till om de vill ingå äktenskap eller inte. Samtidigt ska, som regeringen också framhåller, ventilens tillämpningsområde i form av synnerliga skäl för erkännande i det enskilda fallet inte vara snävare än vad rätten till respekt för privat- och familjeliv enligt Europakonventionen och rätten till fri rörlighet inom EU medger. Vidare ska ett erkännande inte nekas om ett sådant nekande i det enskilda fallet medför allvarliga konsekvenser för paret eller annars framstår som orimligt.

Utskottet anser sammanfattningsvis att regleringen är väl avvägd och finner därför inte skäl att föreslå något initiativ till ändringar av densamma. Mot den bakgrunden finns det enligt utskottet inte heller något behov av ändringar i reglerna om rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Myndigheternas prövning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om myndigheternas prövning av frågor om erkännande av utländska äktenskap. Utskottet förutsätter bl.a. att regeringen vid en lämplig tidpunkt kommer att ta initiativ till att se över frågan.

Jämför reservation 3 (KD, L) och 4 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:57 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över möjligheten att flytta över prövningen av samtliga ärenden om erkännande av utländska äktenskap till en särskilt utsedd myndighet. Detta skulle enligt motionärerna skapa en mer enhetlig och rättssäker erkännandeprovning.

I kommittémotion 2018/19:54 av Ola Johansson m.fl. (C) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att Skatteverket alltid ska ha muntlig kontakt med båda parterna enskilt innan beslut fattas i fråga om erkännande av ett utländskt

barnäktenskap. Motionärerna menar att detta skulle ge ett ytterligare skydd för den som har ingått ett utländskt barnäktenskap.

Propositionen

Regeringens bedömning i fråga om myndigheternas prövning

Regeringen har i lagstiftningsärendet gjort bedömningen att det inte bör ske några ändringar i fråga om Skatteverkets och andra myndigheters prövning när det gäller erkännande av utländska barnäktenskap.

Skälen för regeringens bedömning i frågan huruvida en särskilt utsedd myndighet bör inrättas

Regeringen konstaterar i propositionen att frågan om erkännande av ett barnäktenskap som har ingåtts enligt utländsk lag kan bli föremål för olika myndigheters prövningar och att en person kan ha vistats i Sverige under en längre tid innan frågan om folkbokföring aktualiseras hos Skatteverket. Om det t.ex. är fråga om en asylsökande person som uppger sig vara gift, har frågan om erkännande av äktenskapet i regel redan prövats av Migrationsverket innan frågan om folkbokföring blir aktuell. Även andra myndigheter kan komma att pröva frågan om erkännande, bl.a. allmän domstol i exempelvis en fastställsetalan om huruvida ett äktenskap består eller inte (se 14 kap. 1 § äktenskapsbalken och 3 kap. 2 § 1904 års lag). Det konstateras vidare att en myndighets bedömning i regel inte är bindande för hur frågan om erkännande ska bedömas i andra sammanhang.

Regeringen redogör för att några remissinstanser anser att möjligheten att flytta över prövningen av ärenden om erkännande av utländska äktenskap till en särskilt utsedd myndighet bör övervägas för att skapa en mer enhetlig och rättssäker erkännandeprovning och att även Lagrådet anmärker på den nuvarande ordningen. Regeringen konstaterar att det inom ramen för detta lagstiftningsärende inte finns underlag för att närmare se över prövningsordningen i detta avseende. Det kan dock enligt regeringen framhållas att det kan vara till den enskildes fördel att det finns utrymme att komma till olika slutsatser i erkännandefrågan beroende på omständigheterna i det sammanhang där frågan prövas. På så sätt skapas, anför regeringen, förutsättningar att särskilt beakta en utsatt parts eller gemensamma barns intressen i en specifik situation. Exempelvis kan Skatteverket besluta att inte folkbokföra en person som gift, medan en allmän domstol vid bedömningen av en prejudiciell fråga i samband med t.ex. en arvsvist eller i ett faderskapsmål avseende samma person kan erkänna äktenskapet i fråga. Regeringen delar också utredningens bedömning att det förhållandet att t.ex. Skatteverkets beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att det allmänna ombudet vid Skatteverket har möjlighet att driva mål till högsta instans borgar för en enhetlig tillämpning av regelverket.

Skälen för regeringens bedömning i fråga om myndigheternas prövning i övrigt

Regeringen konstaterar i propositionen att även om frågan huruvida ett utländskt äktenskap ska erkännas kan prövas av olika myndigheter, sker en sådan prövning nästan alltid hos Skatteverket i samband med folkbokföring. Skatteverkets prövning görs normalt med ledning av visgelhandlingen och de övriga uppgifter som har lämnats i ärendet. Om det finns särskilda skäl får dock Skatteverket begära att anmälan eller uppgift lämnas vid en personlig inställelse (23 § folkbokföringslagen [1991:481]). Personligt besök bör enligt förarbetena kunna begäras exempelvis vid invandring till Sverige, då ett besök kan vara nödvändigt på grund av språksvårigheter och oklara personuppgifter (prop. 1990/91:153 s. 138). Skatteverket kräver i dag personlig inställelse i samband med att en anmälan om folkbokföring lämnas av en person som har flyttat hit från utlandet. I de nya fall som enligt lagförslaget ska omfattas av erkännandeförbudet, dvs. barnäktenskap som ingåtts när ingen av parterna hade anknytning till Sverige, kan det därför enligt regeringen förutsättas att frågan om erkännande av ett äktenskap många gånger kommer att prövas efter att parterna har inställt sig personligen hos Skatteverket. Regeringen pekar även på att det framgår av den nya förvaltningslagen (2017:900) att en myndighet kan besluta om att handläggningen i ett ärende ska vara muntlig.

Regeringen konstaterar vidare att utredningen anser att det inte finns skäl att förändra ordningen för hur ärenden om erkännande av utländska barnäktenskap prövas i dag och förklarar att regeringen, liksom flertalet remissinstanser, delar den bedömningen. Det bör alltså enligt regeringen inte i lag införas något krav på att Skatteverkets beslut alltid ska föregås av en muntlig kontakt med parterna.

Inte heller i övrigt anser regeringen att det finns anledning att föreslå någon annan hantering av barnäktenskap än den som redan gäller för erkännande av utländska äktenskap i allmänhet. Regeringen framhåller att tillämpningen av de nya reglerna föranleder bedömningar av i stort sett samma slag som Skatteverket och andra myndigheter gör enligt nu gällande ordning. När det för en myndighet, av handlingarna eller på annat sätt, framgår att det är fråga om ett barnäktenskap, är utgångspunkten att äktenskapet inte ska erkännas. Handläggningen av ärendet får, tillägger regeringen, följa samma ordning som redan gäller när det är fråga om äktenskap i strid mot andra svenska äktenskapshinder, sannolika tvångsäktenskap och fullmaktsäktenskap.

Utskottets ställningstagande

När det först gäller förslaget i motion 2018/19:57 (KD), om att flytta över prövningen av samtliga ärenden om erkännande av utländska äktenskap till en särskilt utsedd myndighet, konstaterar utskottet att frågan huruvida ett utländskt äktenskap ska erkännas eller inte nästan alltid prövas av Skatteverket i samband med folkbokföring. Frågan kan emellertid även bli föremål för andra myndigheters prövning, och en myndighets bedömning är i regel inte

bindande för hur frågan ska bedömas i andra sammanhang. Som regeringen är inne på kan det tänkas vara till den enskildes fördel att det finns utrymme att komma till olika slutsatser i erkännandefrågan beroende på omständigheterna i det sammanhang där frågan prövas. På så sätt skapas förutsättningar att särskilt beakta en utsatt parts eller gemensamma barns intressen i en specifik situation. Vid sidan av detta borgar i viss mån det förhållandet att t.ex. Skatteverkets beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att det allmänna ombudet vid Skatteverket har möjlighet att driva mål till högsta instans för en enhetlig tillämpning av regelverket. Samtidigt förklarar regeringen i propositionen att några remissinstanser och även Lagrådet anmärker på den nuvarande ordningen men att det inom ramen för detta lagstiftningsärendet inte finns underlag för att närmare se över prövningsordningen i det avseende som här är aktuellt. Utskottet förutsätter därför att regeringen vid en lämplig tidpunkt kommer att ta initiativ till att göra en sådan översyn. Mot den bakgrunden ser utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionen, och motionen bör därför avslås.

När det sedan gäller förslaget i motion 2018/19:54 (C), om att Skatteverket alltid ska ha muntlig kontakt med båda parterna enskilt innan beslut fattas i fråga om erkännande av ett utländskt barnäktenskap, konstaterar utskottet att det finns bestämmelser om möjlighet till muntlig handläggning i folkbokföringslagen och i den nya förvaltningslagen. Enligt gällande ordning kräver Skatteverket personlig inställelse i samband med att en anmälan om folkbokföring lämnas av en person som har flyttat hit från utlandet. Utskottet förutsätter därför i likhet med regeringen att frågan om erkännande av ett äktenskap i de nya fall som nu ska omfattas av erkännandeförbudet, dvs. barnäktenskap som ingåtts när ingen av parterna hade anknytning till Sverige, många gånger kommer att prövas efter att parterna inställt sig personligen hos Skatteverket. Liksom regeringen anser utskottet att det inte i lag bör införas något krav på att Skatteverkets beslut alltid ska föregås av en muntlig kontakt med parterna. Det finns därför enligt utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motionen, och motionen bör således avslås.

Reservationer

1. Ytterligare åtgärder mot barnäktenskap, punkt 2 (SD)

av Mikael Eskilandersson (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:52 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Det lagförslag som vi tidigare i betänkandet ställt oss bakom innebär att ett barn ska betraktas som ogift i varje specifik situation som frågan om erkännande uppkommer efter ikraftträdandet av de nya reglerna och att detta ska gälla oberoende av om barnet tidigare har registrerats som gift i t.ex. folkbokföringen eller i Migrationsverkets register. Detta är ett steg i rätt riktning men innebär enligt vår mening inte ett tillräckligt skydd för de barn som redan finns i Sverige och är gifta när de nya reglerna träder i kraft.

Förutom att de nya bestämmelserna ska tillämpas när en fråga om erkännande prövas efter ikraftträdandet och någon av parterna fortfarande är ett barn anser vi att myndigheter även ska vara skyldiga att på eget initiativ gå igenom sina sedan tidigare meddelade beslut om erkännande av barnäktenskap och upphäva eller ompröva dessa. Regeringen bör ta nödvändiga initiativ till detta.

Vidare bör regeringens arbete i övrigt mot barnäktenskap intensifieras för att alla barn i Sverige ska kunna få hjälp att ta sig ur ett sådant äktenskap. Det behövs mer kartläggning och fler undersökningar som kan tala om hur läget ser ut och hur det utvecklas över tid. Därför behöver det utvecklas system för att följa utvecklingen och förenkla för effektiva insatser mot barnäktenskap.

Det som har anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Barnäktenskap där parterna har blivit vuxna, punkt 3 (L)

av Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:72 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jag har tidigare i betänkandet ställt mig bakom regeringens lagförslag om ett förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap. Förbudet säkerställer att den som är ett barn aldrig ska kunna betraktas som gift i Sverige. Förbudet innebär vidare att det för utländska barnäktenskap där båda parterna är över 18 år när frågan om erkännande prövas krävs synnerliga skäl för att erkänna äktenskapet. Detta gäller om äktenskapet har ingåtts efter ikraftträdandet den 1 januari 2019, medan i stället äldre bestämmelser gäller för äktenskap som har ingåtts dessförinnan.

Jag anser emellertid att regleringen när det gäller vuxna parter, med den snäva ventil för erkännande som regleringen innebär, går längre än vad som är nödvändigt för att säkerställa ett starkt skydd mot barnäktenskap. För att bättre uppfylla kraven på proportionalitet bör därför regleringen i denna del ändras för framtiden. Vuxna individer har rättskapacitet att fatta beslut själva. De barnrättsargument som med styrka talar för att ingen under 18 år i något sammanhang ska betraktas som gift har därför inte samma giltighet när det gäller vuxna. Samtidigt bör beaktas det behov av skydd som kategorin unga vuxna upp till 21 år kan ha.

Mot den bakgrunden anser jag att ett barnäktenskap som frivilligt har ingåtts av parter som båda var över 15 år ska erkännas om båda parterna är över 21 år vid erkännandeprovningen. Vidare bör det alltid finnas en rätt till omedelbar äktenskapsskillnad, alternativt annullering av äktenskap, för en vuxen person som har ingått ett utländskt barnäktenskap. Regeringen bör återkomma med förslag till lagändringar i enlighet med det sagda. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Myndigheternas prövning, punkt 4 (KD, L)

av Larry Söder (KD) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:57 av Jakob Forssmed m.fl. (KD) och
avslår motion
2018/19:54 av Ola Johansson m.fl. (C).

Ställningstagande

Frågan huruvida ett utländskt äktenskap ska erkännas eller inte prövas nästan alltid av Skatteverket i samband med folkbokföring. Frågan kan dock komma att prövas även av andra myndigheter, som Migrationsverket och socialnämnderna, beroende på den enskildes status i landet. I regel är en myndighets bedömning inte bindande för hur frågan ska bedömas i andra sammanhang. Myndigheter kan alltså komma till olika slutsatser, vilket skapar otydlighet och osäkerhet för den enskilde om vad som gäller i fråga om hans eller hennes äktenskap. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv vore det därför att föredra om frågan prövades av endast en myndighet. Att samla samtliga ärenden om erkännande av utländska äktenskap hos en och samma myndighet skulle också på ett bättre sätt säkerställa en enhetlig tillämpning av regelverket på området, bl.a. i fråga om vad som ska anses utgöra synnerliga skäl enligt den s.k. ventilen. Vi konstaterar att dessa synpunkter delas av flera remissinstanser i lagstiftningsärendet och att även Lagrådet anmärker på den nuvarande ordningen.

Vi anser därför att regeringen bör se över möjligheten att flytta över prövningen av samtliga ärenden om erkännande av utländska äktenskap till en särskilt utsedd myndighet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Myndigheternas prövning, punkt 4 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:54 av Ola Johansson m.fl. (C) och
avslår motion
2018/19:57 av Jakob Forssmed m.fl. (KD).

Ställningstagande

Frågan huruvida ett utländskt äktenskap ska erkännas eller inte prövas nästan alltid av Skatteverket i samband med folkbokföring. Det finns bestämmelser om möjlighet till muntlig handläggning i folkbokföringslagen och i den nya förvaltningslagen som gäller för verkets prövning. Skatteverket kräver i dag personlig inställelse i samband med att en anmälan om folkbokföring lämnas av en person som har flyttat hit från utlandet.

Det lagförslag om erkännandeförbud som jag tidigare i betänkandet ställt mig bakom innebär att den som är ett barn aldrig ska kunna betraktas som gift i Sverige. Förbudet innebär vidare att det för utländska barnäktenskap där båda parterna är över 18 år när frågan om erkännande prövas krävs synnerliga skäl för att erkänna äktenskapet. Detta gäller om äktenskapet har ingåtts efter ikraftträdandet den 1 januari 2019, medan i stället äldre bestämmelser gäller för äktenskap som har ingåtts dessförinnan.

För att parter som kommer till Sverige ska kunna förstå innebörden av gällande regler om erkännande av utländska äktenskap och ta tillvara sina rättigheter på bästa sätt är det viktigt att Skatteverket försäkras sig om att parterna har relevanta kunskaper. Detta gäller särskilt unga vuxna som har ingått äktenskap före 18 års ålder. Skatteverket bör i sådana fall alltid ha en muntlig kontakt med båda parterna enskilt.

Regeringen bör därför återkomma med ett lagförslag som innebär att Skatteverket alltid ska ha muntlig kontakt med båda parterna enskilt innan beslut fattas i fråga om erkännande av ett utländskt barnäktenskap. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:288 Förbud mot erkännande av utländska barnäktenskap:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Följdmotionerna

2018/19:52 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inga barn ska vara gifta i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upplösa alla barnäktenskap som redan finns i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla system för att följa utvecklingen och förenkla för effektiva insatser mot barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hjälpa barn i Sverige att ta sig ur barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:54 av Ola Johansson m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om muntlig handläggning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:57 av Jakob Forssmed m.fl. (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en särskild myndighet bör upprättas för att hantera prövningen av ärenden om erkännande av utländska äktenskap och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:72 av Robert Hannah m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om äktenskap som ingåtts före 18 års ålder enligt utländsk lag och där båda parterna har fyllt 21 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om omedelbart hävande eller annullering av ett äktenskap som ingåtts enligt utländsk

rätt om det ingicks när personen var minderårig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 8 a § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 a §²

Ett äktenskap som har ingåtts enligt utländsk lag erkänns inte i Sverige

1. om någon av parterna var under 18 år vid tidpunkten för äktenskapets ingående,

1. om det vid tidpunkten för äktenskapets ingående skulle ha funnits hinder mot *det* enligt svensk lag och minst en av parterna då var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige,

2. om det vid tidpunkten för äktenskapets ingående skulle ha funnits *något annat* hinder mot *äktenskapet* enligt svensk lag och minst en av parterna då var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige,

2. om det är sannolikt att *det* har ingåtts under tvång, eller

3. om det är sannolikt att *äktenskapet* har ingåtts under tvång, eller

3. om parterna inte var närvarande samtidigt vid äktenskapets ingående och minst en av dem då var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige.

4. om parterna inte var närvarande samtidigt vid äktenskapets ingående och minst en av dem då var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige.

Första stycket gäller inte om det finns synnerliga skäl att erkänna äktenskapet.

Första stycket gäller inte om *båda parterna är över 18 år och det finns synnerliga skäl att erkänna äktenskapet.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. Äldre bestämmelser gäller för äktenskap som har ingåtts före ikraftträdandet. Detta gäller dock inte om frågan om erkännande prövas innan båda parterna har fyllt 18 år.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1971:797.

² Senaste lydelse 2014:379.